

TARYBOS SPRENDIMAS

2009 m. liepos 7 d.

dėl perviršinio deficito Lietuvoje

(2009/588/EB)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 104 straipsnio 6 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Lietuvos pateiktas pastabas,

kadangi:

- (1) Pagal Sutarties 104 straipsnį valstybės narės turi vengti perviršinio valdžios sektoriaus deficito.
- (2) Stabilumo ir augimo pakto pagrindinis tikslas yra patikimi valstybės finansai – priemonė sudaryti geresnes sąlygas kainų stabilumui ir dideliame tvariam augimui, leidžiančiam kurti naujas darbo vietas.
- (3) Pagal Sutarties 104 straipsnyje numatytą perviršinio deficito procedūrą (PDP), kuri paaiškinta 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo⁽¹⁾, kuris yra Stabilumo ir augimo pakto sudedamoji dalis, numatyta priimti sprendimą dėl perviršinio deficito. Prie Sutarties pridėjame Protokole dėl perviršinio deficito procedūros nustatomos papildomos nuostatos, susijusios su PDP įgyvendinimu. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 3605/93⁽²⁾ nustatomos išsamios taisyklės ir apibrėžtys, susijusios su to protokolo nuostatų taikymu.
- (4) 2005 m. Stabilumo ir augimo pakto reforma buvo siekiama sustiprinti jo efektyvumą ir ekonominius pagrindus bei užtikrinti valstybės finansų ilgalaikį tvarumą. Ja buvo siekiama užtikrinti, kad visuose PDP etapuose būtų visų pirma visiškai atsižvelgta į ekonomikos ir biudžeto aplinkybes. Taip Stabilumo ir augimo

pakte numatyta struktūra, kuria palaikoma Vyriausybės politika, skirta greitai grįžti prie tvirtos biudžeto būklės, atsižvelgiant į ekonominę situaciją.

- (5) Sutarties 104 straipsnio 5 dalyje reikalaujama, kad Komisija pateiktų Tarybai nuomonę, jeigu Komisija mano, kad valstybėje narėje yra susidaręs arba gali susidaryti perviršinis deficitas. Atsižvelgdama į savo pranešimą pagal Sutarties 104 straipsnio 3 dalį ir į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę pagal Sutarties 104 straipsnio 4 dalį, Komisija padarė išvadą, kad Lietuvoje yra susidaręs perviršinis deficitas. Todėl 2009 m. birželio 24 d. Komisija tokią nuomonę dėl Lietuvos pateikė Tarybai⁽³⁾.
- (6) Sutarties 104 straipsnio 6 dalyje teigiama, kad Taryba, prieš priimdama sprendimą, ar yra susidaręs perviršinis deficitas, turėtų apsvarstyti ir nuodugniai įvertinti visas pastabas, kurias atitinkama valstybė narė pageidauja pateikti. Lietuvos atveju, atlikus šį bendrą įvertinimą, daroma šiame sprendime išdėstyta išvada.
- (7) Remiantis Lietuvos valdžios institucijų pateikto PDP pranešimo duomenimis, valdžios sektoriaus deficitas Lietuvoje 2008 m. buvo 3,2 % BVP ir viršijo 3 % BVP pamatinę vertę. Deficitas buvo artimas 3 % BVP pamatinei vertei, bet pamatinės vertės viršijimas negali būti laikomas išimtiniu, kaip apibrėžta Sutartyje bei Stabilumo ir augimo pakte. Visų pirma jis susidarė ne dėl didelio ekonomikos nuosmukio 2008 m., kai BVP augimas nuo 8,9 % 2007 m. nukrito iki 3,0 % 2008 m. Remiantis vien šiuo metiniu augimo vidurkiu 2008 m. deficito negalima laikyti išimtiniu. Be to, pamatinės vertės viršijimas negali būti laikomas laikinu. Pagal Komisijos tarnybų 2009 m. pavasario prognozę, atsižvelgiant į 2009 m. biudžetą numatytas einamųjų metų priemones ir gegužės mėn. Parlamento patvirtintą papildomą biudžetą, 2009 m. deficitas padidės iki 5,4 % BVP ir, darant prielaidą, kad politika nesikeis, 2010 m. dar pablogės iki 8,0 % BVP. Todėl Sutartyje nustatytas deficito kriterijus nėra įvykdytas.
- (8) Bendroji valdžios sektoriaus skola išlieka gerokai mažesnė negu 60 % BVP pamatinė vertė ir 2008 m. buvo 15,6 % BVP. Tačiau pagal Komisijos tarnybų 2009 m. pavasario prognozę prognozuojama, kad daugiausia dėl numatomo didelio pirminio deficito 2009 m. ji sparčiai padidės iki 22,6 % BVP, o 2010 m. – iki 31,9 %.

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 6.

⁽²⁾ OL L 332, 1993 12 31, p. 7.

⁽³⁾ Visi su PDP susiję Lietuvai skirti dokumentai pateikiami šioje tinklavietėje: http://ec.europa.eu/economy_finance/netstartsearch/pdfsearch/pdf.cfm?mode=_m2

(9) Pagal Stabilumo ir augimo paktą reikėtų tinkamai atsižvelgti į sistemingas pensijų reformas, kuriomis įvedama kelių pakopų sistema, kurioje yra viena privaloma visiškai finansuojama pensijų kaupimo pakopa. Nors įgyvendinant šias reformas biudžeto būklė laikinai pablogėja, ilgalaikis valstybės finansų tvarumas akivaizdžiai padidėja. Remiantis Lietuvos valdžios institucijų įverčiais, grynosios šios reformos sąnaudos 2008 m. yra 1,0 % BVP, o įmokas laikinai sumažinus nuo 5,5 % iki 2,0 % šios sąnaudos bus 0,5 % 2009 m. ir 0,4 % 2010 m. Pagal Stabilumo ir augimo paktą į šias sąnaudas linijiniu mažėjančiu pagrindu atsižvelgiama pereinamuoju laikotarpiu ir tik tuomet, kai deficitas išlieka artimas pamatinei vertei. 2008 m., kurie yra vieninteliai metai, kai deficitą galima laikyti artimu pamatinei vertei, atsižvelgus į grynąsias reformos sąnaudas pakoreguotas deficitas būtų 2,6 % BVP. Kita vertus, 2009 ir 2010 m. Komisijos tarnybų prognozuojamas deficitas nebėra artimas pamatinei vertei, todėl į pensijų reformos sąnaudas atsižvelgti negalima.

(10) Pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 4 dalį, priimant Tarybos sprendimą dėl perviršinio deficito pagal Sutarties 104 straipsnio 6 dalį, į svarbius veiksnius galima atsižvelgti tik tuomet, jeigu visapusiškai laikomasi

dvigubos sąlygos – kad deficitas išliktų artimas pamatinei vertei ir pamatinės vertės perviršis būtų laikinas. Lietuvos atveju ši dviguba sąlyga nėra tenkinama. Todėl priimant šį sprendimą į svarbius veiksnius neatsižvelgiama,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Atlikus bendrą įvertinimą nustatyta, kad Lietuvoje yra susidaręs perviršinis deficitas.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Lietuvos Respublikai.

Priimta Briuselyje, 2009 m. liepos 7 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

C. BILDT